

Informace ze zdravotnictví Pardubického kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hradec Králové
28. 8. 2012

4

Pneumologie a ftizeologie - činnost oboru v Pardubickém kraji v roce 2011

*Pneumology and Phthisiology - Activity in Branch
in the Pardubický Region in 2011*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Pardubickém kraji v roce 2011 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology in the Pardubický region in 2011 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A(MZ)1-01 vyplněné ambulantními odděleními (pracovišti) oboru pneumologie a ftizeologie (PNE) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L(MZ)1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z materiálů ČSÚ.

Ambulantní péči v oboru PNE zajišťovalo v kraji 18 zdravotnických zařízení, z toho na 10 ambulancích lékaři specialisté (62 % lékařů z celkového počtu lékařů). S tím souvisí i nejvyšší podíl vyšetření 68 % z celkového počtu vyšetření. Od roku 2008 se na výkazech A(MZ)1-01 sledují pracovníci také jako průměrný roční přepočtený počet (včetně smluvních pracovníků), který výstižněji charakterizuje kapacitní zajištění jednotlivých ambulancí. V těchto zdravotnických zařízeních pracovalo 17,01 lékařů a 28,10 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v kraji 3,3 lékařů (ČR 3,3), na jednoho lékaře tohoto oboru připadlo 30 359 obyvatel (ČR 30 515).

V ordinacích PNE bylo provedeno 73 484 ošetření - vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 4 320 ošetření (ČR 5 051). Republikový průměr v posledních třech letech mírně klesá, v kraji je pokles mezi roky 2009 a 2010 vyšší a mezi roky 2010 a 2011 v souladu s trendem v ČR.

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2011 bylo pod stálým lékařským dohledem 30 202 osob (z toho 47 % tvořil podíl žen). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 585, v ČR pak 582.

Nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních PNE v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 5 555 mužů a 8 070 žen. Nejvíce osob s tímto onemocněním v přepočtu na 10 tisíc obyvatel se nacházelo v okrese Chrudim (538). Ostatní okresy nedosáhly krajského průměru, který tvořil 264 dispenzarizovaných osob na 10 tisíc obyvatel. Pro toto onemocnění bylo nejvíce dispenzarizováno dětí a mladistvých 331 (celkem 161 chlapců a 170 dívek do 19 let). U astma bronchiale se rozlišují stupně onemocnění: stupeň 1-intermitentní (27 % postižených), stupeň 2-lehké perzistující (33 %), stupeň 3-středně těžké perzistující (36 %), stupeň 4-těžké perzistující (4 %).

Druhou nejčastější příčinou dispenzarizace (přes 36 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 212 pacientů (v ČR 253), nejvíce v okrese Chrudim (332) a Ústí nad Orlicí (231). Na doporučení odborné společnosti upozorňujeme, že na statistickém formuláři ročního výkazu je uvedeno stadium 0-rizikové, které je považováno za chronickou bronchitidu (diagnóza MKN-10 J41.0–8). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění zůstává na úrovni minulých tří let.

Ambulantní zařízení PNE evidovala celkem 1 653 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů celkem 4 872 osob, tj. 17 % nárůst oproti minulému roku. Srovnání mezi okresy je však pouze orientační, protože některá zařízení jejich počty nevykazují.

Na pracovištích PNE byly vedle dispenzarizace prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Vyhláškou č. 299/2010 Sb. s účinností od 1.11.2010 bylo zrušeno celoplošné očkování proti tuberkulóze, očkují se pouze děti zařazené do rizikových skupin. Údaje za rok 2011 byly dále ovlivněny ukončením povinného přeočkování proti tuberkulóze u 11letých dětí od 12.3.2009. Pracovníci PNE uskutečnili za sledovaný rok 521 očkovaní BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných v roce 2011 byly děti ve stáří 11 let (50 %), dále následovaly ostatní osoby (26 %), novorozenci (19 %) a děti ve stáří 2 let (5 %).

Lůžková péče v oboru PNE byla pacientům k dispozici na 1 nemocničním oddělení s 36 lůžky. Na odděleních pracovalo k 31.12.2011 celkem vč. smluvních úvazků 6,50 lékařů a 14,59 ZPBD. Hospitalizováno bylo celkem 675 pacientů. Průměrná ošetřovací doba v nemocnicích kraje klesla na 10,8 dnů, v ČR poklesla na 8,4. Využití lůžek v kraji kleslo na 203,3 dne (ČR 238,3). Ve dvou odborných léčebných ústavech pracovalo k 31.12.2011 celkem vč. smluvních úvazků 11,17 lékařů a 56,88 ZPBD. Průměrná ošetřovací doba v kraji byla 27,1 dne (ČR 35,4). Využití lůžek ve dnech bylo v kraji 281,8 (v ČR 267,0).

Zpracoval: Ing. Štefek J.

ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Hradec Králové

Habrmanova 19/1, 500 02 Hradec Králové

tel.: 495 058 321, fax: 495 058 322

e-mail: drahokoupilova@uzis.cz

<http://www.uzis.cz>

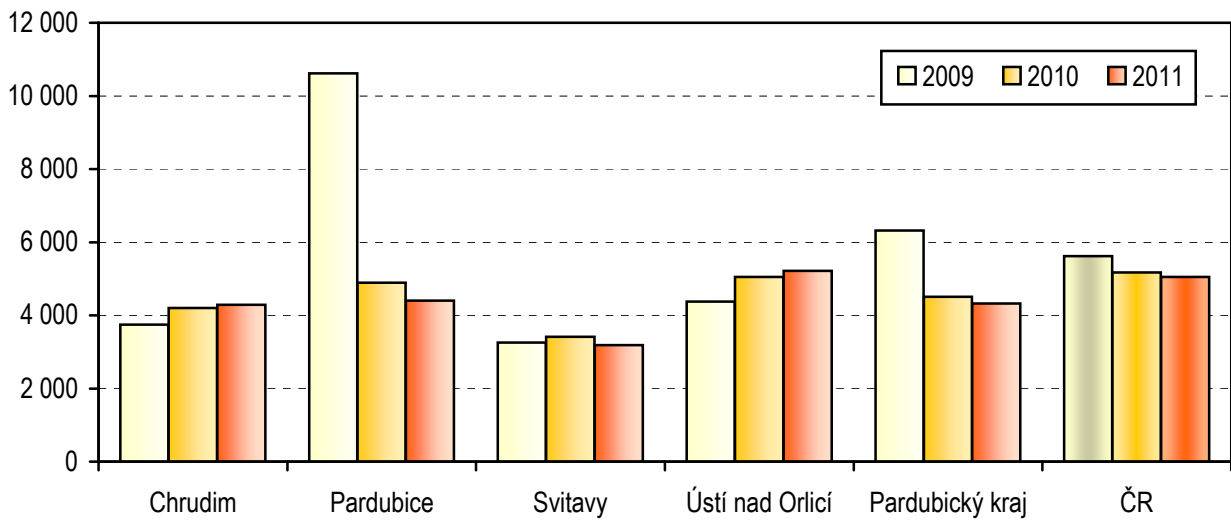
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

Ukazatel	Počet ZZ a praco- višť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	7	5,41	31,80	14,15	22 461	392	30,57	4 151,8
Samostatné ordinace lékařů specialistů	10	10,60	62,32	12,95	49 889	129	67,89	4 706,5
Ostatní ambulantní ZZ	1	1,00	5,88	1,00	1 134	-	1,54	1 134,0
Pardubický kraj	18	17,01	100,00	28,10	73 484	521	100,00	4 320,0
dle území (okresu)								
Chrudim	4	3,15	18,52	4,61	13 508	76	18,38	4 288,3
Pardubice	4	6,63	38,98	9,63	29 194	84	39,73	4 403,3
Svitavy	5	3,41	20,05	5,61	10 856	180	14,77	3 183,6
Ústí nad Orlicí	5	3,82	22,46	8,25	19 926	181	27,12	5 216,2
Pardubický kraj	18	17,01	100,00	28,10	73 484	521	100,00	4 320,0
Česká republika	306	344,27	x	578,14	1 738 990	16 718	x	5 051,2

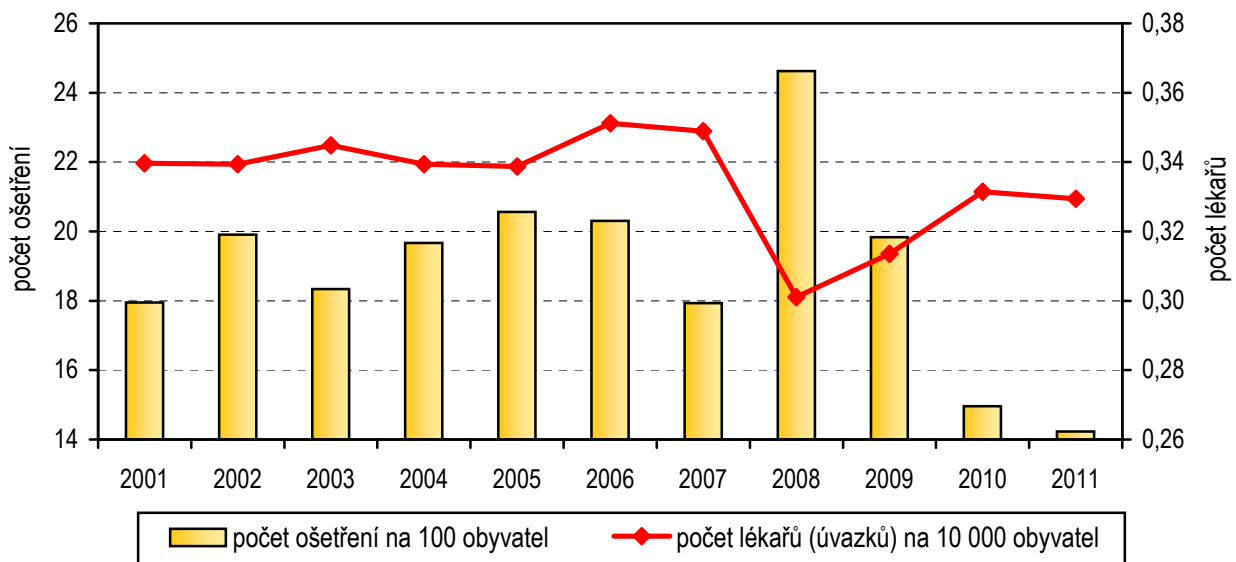
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj ročního výkazu A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21a

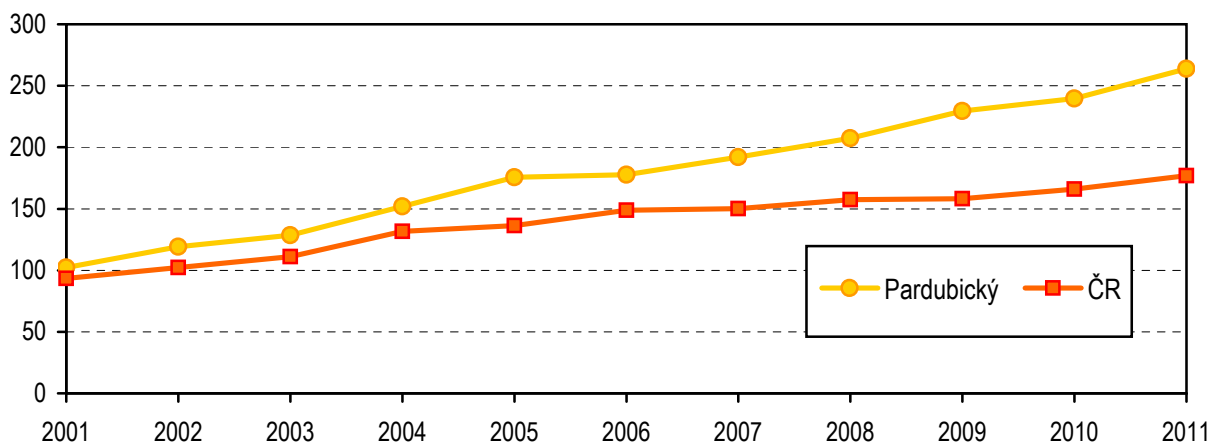
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2009–2011

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2001–2011

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiální na 10 000 obyvatel v letech 2001–2011

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	kraj					na 10 tis. obyvatel	
	celkem	z toho					
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	905	219	-	171	52	17,52	16,15
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	81	15	-	13	5	1,57	1,68
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	155	61	-	9	5	3,00	3,56
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	2 182	891	113	559	321	42,25	56,27
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	10 950	3 960	-	763	640	212,04	253,43
stadium 0 - rizikové	2 645	1 049	-	142	82	51,22	53,39
stadium 1 - lehké	2 495	995	-	213	131	48,31	60,85
stadium 2 - střední	3 708	1 274	-	233	274	71,80	79,92
stadium 3 - těžké	1 733	551	-	133	129	33,56	43,53
stadium 4 - velmi těžké	369	91	-	42	24	7,15	15,75
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	13 625	8 070	331	511	638	263,84	177,03
stupeň 1 - intermitentní	3 655	2 074	175	189	243	70,78	47,76
stupeň 2 - lehké perzistující	4 500	2 886	133	162	193	87,14	65,84
stupeň 3 - středně těžké perzistující	4 934	2 828	23	137	183	95,54	50,05
stupeň 4 - těžké perzistující	536	282	-	23	19	10,38	13,40
Bronchiektázie (J47)	183	77	1	19	8	3,54	4,67
Sarkoidóza (D86.0,2)	419	233	-	31	31	8,11	8,29
Pneumoniózy (J60–J66)	88	5	-	8	2	1,70	11,26
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	380	196	-	17	14	7,36	7,39
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	468	223	-	20	16	9,06	8,08
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	441	235	-	54	39	8,54	9,01
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	325	114	-	54	18	6,29	25,62
Celkem	30 202	14 299	445	2 229	1 789	584,84	582,45

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0-19 let)	celkem	z toho děti (0-19 let)	
Chrudim	86	-	123	2	1 559
Pardubice	97	1	464	12	869
Svitavy	121	-	120	1	454
Ústí nad Orlicí	387	-	255	-	1 990
Pardubický kraj	691	1	962	15	4 872
ČR	24 871	172	22 776	1 056	134 062

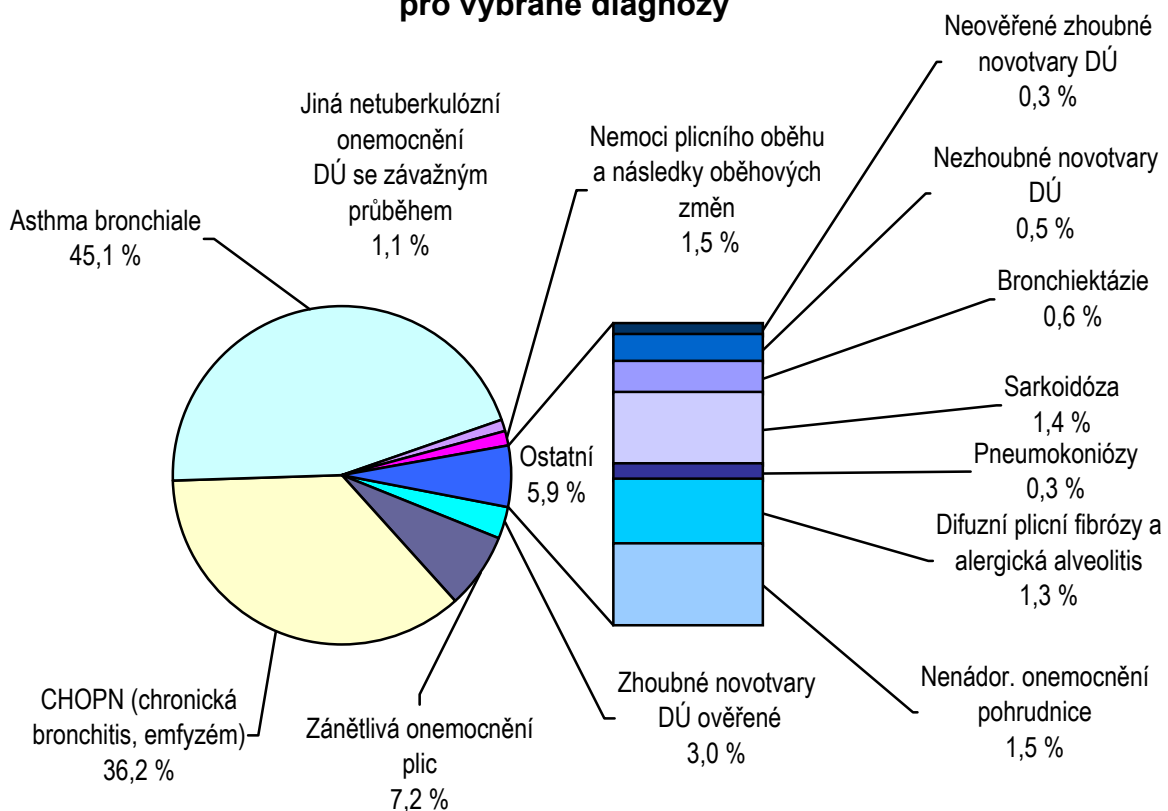
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přearazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	1	42	2	21
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	6,50	221,79	11,17	76,04
ZPBD ²⁾ celkem	14,59	562,91	56,88	341,43
Průměrný počet stanovených lůžek	36,00	1 425,74	207,00	1 458,97
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	20,1	930,8	159,8	1 067,1
na 1 lékaře	3,6	4,3	14,0	13,7
Počet lékařů na 100 lůžek	18,06	15,96	5,40	5,33
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	40,53	40,50	27,48	23,93
Počet hospitalizovaných	675	40 556	2 156	11 012
Nemocniční letalita	106,7	72,7	89,1	54,2
Využití lůžek ve dnech	203,3	238,3	281,8	267,0
Průměrná ošetrovací doba	10,8	8,4	27,1	35,4
Prostoj lůžek ³⁾	4,9	2,8	8,0	9,6

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21a zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s oddělením TRN v kraji:

Pardubická krajská nemocnice, a.s.

Seznam OLÚ s oddělením TRN v kraji:

Odborný léčebný ústav Jevíčko

Odborný léčebný ústav - Albertinum Žamberk